

Amsterdam, 6 september 2018

Geachte raadsleden,

Volgende week woensdag, 12 september, staat de voorgenomen sloop van parkeergarage Kempering in de Bijlmer op de agenda van de commissie Ruimtelijke Ordening. Imagine IC pleit niet voor óf tegen de sloop van Kempering. Maar als erfgoedinstelling willen we graag met een aantal overwegingen bijdragen aan deze en toekomstige discussies over de sloop van gebouwen in de stad. Amsterdam is namelijk een geweldig lab om uit te vinden hoe we om moeten gaan met eigentijdse monumenten. En monumenten van na 1965 staan hoog op de nationale erfgoedagenda.

Imagine IC: erfgoeddemocratie

Imagine IC werkt al 20 jaar aan het erfgoed in de Bijlmer. Bij Imagine IC *updaten* wij de manier waarop cultureel erfgoed van de stad wordt geïdentificeerd. Dit doen we samen met Amsterdammers. Imagine IC wil met participatief erfgoedwerk, actuele sociale verhoudingen documenteren én verbeteren. Dit laatste doen we door heel verschillende mensen aan de onderhandelingstafel van het erfgoed van onze eigen tijd te brengen. En passant krijgt iedereen meer zicht op andermans posities en ambities.

Veel meer dan over het verleden, gaat erfgoed volgens ons over nu en over later. Erfgoed is wat ons raakt. We bewaren het omdat we er de toekomst mee willen vormgeven. Daarom moet 'ons' erfgoed een stem en een plek bieden aan iedereen.

Kempering: gebouw en monument

Imagine IC verkent en documenteert al jaren de uiteenlopende emoties die spelen rondom parkeergarage Kempering. Deze kennis heeft geresulteerd in de tentoonstelling 'Kempering, modern monument', die vanaf 13 september aanstaande open is.

Sinds 2014 is de sloop een politiek en bestuurlijk onderwerp. Het gebouw heeft zijn oorspronkelijke parkeerfunctie in de stedelijke vernieuwing verloren. Zowel de buurt als de stad ervaren de urgentie van woningbouw. Toch is er ook nostalgie, verontwaardiging en verzet. Want er werd in de loop der jaren niet alleen geparkeerd, maar tot op de dag van vandaag ook gesport, gewerkt, gewoond en gekerkt. En er wordt nog gedroomd over herontwikkeling van het gebouw. Alle uiteenlopende herinneringen en ambities rond Kempering zijn aanwijzingen voor de plek die deze garage inneemt in het leven van velen. Ze zijn indicatief voor de gevoelswaarde van het gebouw.

Met gevoelens maken we van dingen in het dagelijks leven erfgoed. En in dit geval, van een gebouw een monument. In onze tijd en stad vol verschillende mensen en opvattingen, lopen emoties over de betekenis daarvan uiteen. Dat doet aan de waarde niet af. Als alle gevoelens tellen, wordt die waarde juist groter!

Bij bouwdrift: eerst denken, dan doen!

Met het oog op de bouwdrift in de stad zal de discussie over de waarde van bestaande gebouwen vaker (moeten) worden gevoerd. Bovendien komen tegenwoordig niet alleen 'oude' en 'mooie' gebouwen in aanmerking als monument. Met de ontwikkeling van het nationale erfgoedbeleid voor gebouwen van na 1965 zullen ook steeds meer nieuwe of 'lelijke' gebouwen voor behoud moeten worden overwogen.

In het kader van dit beleid wordt ook gezocht naar andere systemen van waarde-toekenning. Wat een monument (erfgoed, dus – en het behouden waard) is, wordt nu bepaald door deskundigen met kennis van stedenbouw, architectuur en geschiedenis. Maar deze top-down-benadering raakt uit de mode. Expertise blijft van belang, maar meer bottom-up waarderingssystemen worden verkend.

Verzoek aan de commissie: experiment

Mocht de raad tot heroverweging van het besluit overgaan, adviseren wij om de emotienetwerken rond Kempering in kaart te brengen en deze mee te nemen in de beslissing over de sloop.

Imagine IC werkt sinds 2013 (samen met onder meer de Reinwardt Academie) aan het idee van emotienetwerken als manier van erfgoed 'maken' (i.e. identificeren en betekenis geven). In het kader van de Nationale Wetenschapsagenda is hiervoor financiering beschikbaar gemaakt.

Een experimenteel traject van emotienetwerken rond Kempering zou een prachtige kans zijn om het denken over sloop en eigentijdse monumenten te actualiseren. Welke gebouwen offeren we op voor de woningnood in de stad? En op welke manier bepalen we of de gebouwen die we hierbij in het vizier krijgen, monumenten zijn? We moeten nadenken over toekomstbestendige antwoorden op deze vragen.

Juist te midden van alle Amsterdamse bouwdrift kunnen we in onze stad vernieuwende ideeën en oplossingen vinden. En voorkomen dat we later spijt krijgen. Want sloop is definitief. En zonder landmarks is een buurt geen thuis.

Kempering: modern monument

Voor nu blijft de vraag: wie wil de garage bewaren? En vooral ook: hoe? Als monumentale herinnering – dat kan altijd. Of als tastbaar monument van de jarige Bijlmer, van de hele stad en het land?

Deze vragen staan, samen met de verhalen van buurtbewoners over welke grote en kleinere betekenissen zij aan de parkeergarage hechten, centraal in de expositie 'Kempering: modern monument'. Wij nodigen u van harte uit voor de openstelling op donderdag 13 september van 16:30 tot 19:30 uur in ons huis aan het Bijlmerplein 393.

Op 19 november bent u tevens van harte welkom op het event 'Negotiating heritage in Emotion Networks', waar onder anderen Vyjayanthi Rao (Terreform, New York) en May El-Ibrashi (Athar Lina (monumenten zijn van ons!), Cairo) voor naar de Bijlmer komen.

Mocht u naar aanleiding van deze brief nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen via Marlous@imagineic.nl of via 020 489 48 66.

Een goed politiek jaar gewenst!

Marlous Willemsen
Directeur Imagine IC